

Parasta elämää ~~sy~~rjäsydänseuduilla

Elävä Kainuu Leaderin paikallinen kehittämisstrategia 2023–2027

E linvoimaiset ja hyvinvoivat yhteisöt
L isäarvoa yhteistyöllä
Ä lykstä ja vastuullista uudistumista
V eto- ja pitovoimaiset ympäristöt
Ä äni tulevaisuudelle – osallisuutta ja osallistumista

KAINUU

LEADER

Elävä Kainuu

maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Elävä Kainuu Leaderin strategian teemat ja painopisteet

Läpileikkaavat teemat	Osaaminen, yhteistyö, vastuullisuus, tietoyhteiskunta ja uusi teknologia, nuoret		
Painopisteet	Parasta paikallista	Älykästä uudistumista	Vihreää viisautta
Tavoitteet - elinkeinot ja yrittäjyys	Euroja paikallisuudesta	Uudistuvat ja monipuoliset elinkeinot	Bisnestä vihreästä - vihreämpää bisnestä
Tavoitteet - yhteisöt ja toimintaympäristöt	Parasta paikalliselämää	Uudistuva osallisuus ja yhteisöllisyys	Hiiliviisaat yhteisöt

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin osarahoittama

ELINKEINOT JA YRITTÄJYYS

PARASTA PAIKALLISTA nostaa esiin ja tekee näkyväksi alueen erityisyydet ja ominaispiirteet. Painopisteen tavoitteet ja toimenpiteet tähtäävät paikallisuuden ja osaamisen vahvempaan hyödyntämiseen elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämisessä. Näkyväksi tekeminen lisää arvostusta, oman kylän identiteetin vahvistumista sekä ylpeyttä omasta kotiseudusta. Parhaimmillaan toimilla pystytään vaikuttamaan positiivisesti myös tulo- ja paluumuuttoon sekä uusien asukkaiden juurruttamiseen alueelle.

Tavoite	Esimerkkejä toimenpiteistä
<p>Euroja paikallisuudesta</p> <p>Paikallisiin erityis- ja ominaispiirteisiin, luonnonvaroihin ja alkutuotantoon perustuvan</p> <ul style="list-style-type: none"> • elinkeino- ja yritystoiminnan lisääminen • tuotteistuksen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • jalostusasteen parantaminen • paikallisten klusterien ja verkostojen rakentaminen • tuote- ja palvelukehitys sekä -muotoilu, mm.<ul style="list-style-type: none"> - paikallisiin raaka-aineisiin perustuvat tuotteet - paikalliskulttuurin ja -historian sekä tarinoiden ja perinteiden hyödyntäminen - luontomatkailu ja sen tarinallistaminen - kulttuuri- ja luontomatkailun yhteensovittaminen - paikallisten erityispiirteiden hyödyntäminen - ympärivuotisuuden parantaminen - kylämatkailun kehittäminen - liitännäispalvelujen (esim. logistiikka/jakeluketjut) kehittäminen

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

ELINKEINOT JA YRITTÄJYYS

ÄLYKÄS UUDISTUMINEN hakee uusia avauksia olemassa olevien toimintatapojen, tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Lisäksi uudistua voidaan kokonaan uusien ideoiden käyttöön otolla ja alueelle soveltuvien toimintojen käynnistämällä. Tärkeää on jalostaa vanhasta parempaa ja saada elävöitettyä hyviksi todettuja hiipuneita toimintoja. Yhteisötoiminnan vahvistuminen ja uudistuminen edistää uusien ihmisten saamista mukaan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Tavoite	Esimerkkejä toimenpiteistä
<p>Uudistuvat ja monipuolistuvat elinkeinot</p> <p>Olemassa olevan elinkeinotoiminnan</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahvistaminen ja uudistaminen • tuotteistuksen edistäminen <p>Uusien elinkeinollisten mahdollisuuksien hyödyntäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • monialainen yritystoiminta<ul style="list-style-type: none"> - start up -yrittäjyys - luovien ja tietointensiivisten alojen yrittäjyys - sivuelinkeinomahdollisuuksien ja olemassa olevan tuotannon sivuvirtojen hyödyntäminen • tuote- ja palvelukehitys sekä –muotoilu • paikkariippumaton yritystoiminta ja työskentely • kumppanuus-, yhteis- ja yhteiskunnallinen yrittäjyys • saavutettavuuden ja näkyvyyden parantaminen<ul style="list-style-type: none"> - markkinointiosaamisen lisääminen - uusien markkinoiden kartoittaminen ja aktivointi • palvelukeskusten perustaminen (esim. sähköiset palvelut ja toimintaympäristöt, liikkuvat palvelut, yhteiskäyttötilat) • toimintatapojen ja tuotantomenetelmien uudistaminen ja kehittäminen (esim. uudet tavat tuottaa lähipalveluja) • olemassa olevan rakennetun ympäristön ja infran uudet käyttömahdollisuudet ja –tavat<ul style="list-style-type: none"> - entisestä käytöstä poistuneiden tilojen, kiinteistöjen jne. uusiokäyttö - olemassa olevan infran parantelu vastaamaan muuttuvia tarpeita - lisä- ja liitännäispalvelut

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

ELINKEINOT JA YRITTÄJYYS

VIHREÄÄ VIISAUTTA edistää ilmasto- ja ympäristönäkökulmien huomioimista paikallisessa elinkeino- ja yhteisötoiminnassa. Se kannustaa tiedon ja osaamisen lisäämiseen, toimintatapojen uudistamiseen, asenteellisiin muutoksiin sekä sopeutumiseen, varautumiseen ja riskien hallintaan. Keskeistä on kestävät investoinnit, uuden ja energiatehokkaan teknologian käyttöönotto sekä vihreämpi elinkeinotoiminta. Paikallisilla teoilla lisätään alueellista viisautta ja elinvoimaisuutta sekä vastataan globaaleihin haasteisiin.

Tavoite	Esimerkkejä toimenpiteistä
<p>Bisnestä vihreästä – vihreämpää bisnestä</p> <p>Vihreän yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen</p> <p>Ympäristönäkökulmien huomioimisen edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimintatavoissa ja tuotantomenetelmissä • tuotteistuksessa	<ul style="list-style-type: none"> • bio- ja kiertotalouteen perustuva pienyritystoiminta<ul style="list-style-type: none"> - muun tuotannon sivuvirtojen (esim. jätteet, lanta, kasvit tms.) hyödyntäminen ja jalostaminen • uusiutuviin luonnonvaroihin pohjautuvien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen (ml. olemassa olevien uudelleenmuotoilu) • ympäristöyrittäjyys • lähituotannon lisääminen<ul style="list-style-type: none"> - lähiruoka ja sen liitännäistoiminnot (esim. jakeluketjujen kehittäminen) - yhteistyö- ja alihankintaketjujen ja suoramyyntin kehittäminen • kokeileva maatalous ja siihen liittyvä jatkojalostus<ul style="list-style-type: none"> - uudet viljelykasvit ja muu kokeileva kasvintuotanto - entisestä käytöstä poistuneiden maa- ja peltoalojen uusiokäyttö • luontoon perustuvan kestävä ja vastuullinen yritystoiminta sekä Green care

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

YHTEISÖT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT

PARASTA PAIKALLISTA nostaa esiin ja tekee näkyväksi alueen erityisyydet ja ominaispiirteet. Painopisteen tavoitteet ja toimenpiteet tähtäävät paikallisuuden ja osaamisen vahvempaan hyödyntämiseen elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämisessä. Näkyväksi tekeminen lisää arvostusta, oman kylän identiteetin vahvistumista sekä ylpeyttä omasta kotiseudusta. Parhaimmillaan toimilla pystytään vaikuttamaan positiivisesti myös tulo- ja paluumuuttoon sekä uusien asukkaiden juurruttamiseen alueelle.

Tavoite

Parasta paikalliselämää

Paikallisuusalueiden

- houkuttelevuuden sekä pito- ja veto-voiman vahvistaminen
- viihtyisyyden parantaminen
- keskinäisen yhteistyön lisääminen
- harrastus- ja vapaa-ajanmahdollisuuksien kehittäminen

Esimerkkejä toimenpiteistä

- kyläilmeen parantaminen ja elävöittäminen
- paikalliskeskusten virkistäminen
- yhteistyön vahvistaminen keskus-kylä -akseleilla
- yhteisöllisyyden ja yhteisöjen palvelujen näkyväksi tekeminen
- puitteiden ja tilojen näkyväksi tekeminen eri käyttötarkoituksia varten
- osallistavat ja oivaltavat alue- ja paikallismarkkinointitoimet
  - kylä- ym. kumppanuudet
  - kyläasumisen ja maallemuuton edistämistoimet
- harrastus- ja vapaa-ajanmahdollisuuksien ja niihin liittyvien rakenteiden säilyttäminen sekä kehittäminen vastaamaan muuttuvia tarpeita
- elinvoimaa edistävät ja tukevat investoinnit
  - luonnon virkistyskäyttö, kulttuuri, liikunta ja vapaa-aika, kylätoiminta ym.

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

YHTEISÖT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT

ÄLYKÄS UUDISTUMINEN hakee uusia avauksia olemassa olevien toimintatapojen, tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Lisäksi uudistua voidaan kokonaan uusien ideoiden käyttöönotolla ja alueelle soveltuvien toimintojen käynnistämällä. Tärkeää on jalostaa vanhasta parempaa ja saada elävöitettyä hyviksi todettuja hiipuneita toimintoja. Yhteisötoiminnan vahvistuminen ja uudistuminen edistää uusien ihmisten saamista mukaan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Tavoite	Esimerkkejä toimenpiteistä
<p>Uudistuva osallisuus ja yhteisöllisyys</p> <p>Kansalaisten osallisuuden ja osallistumismahdollisuuksien parantaminen</p> <p>Yhteisöllisyyden edistäminen ja uusien yhteisöllisyyden muotojen kehittäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • paikallisyhteisöjen toiminnan vahvistaminen, mm.<ul style="list-style-type: none"> - osaamisen parantaminen ja yhteistyön lisääminen - yhteisöllisen alustatalouden kehittäminen - uusien osallistumismahdollisuuksien kehittäminen (esim. vertaisryhmät ja -verkot) • toimintatapojen suunnitelmallinen uudistaminen • riskienhallintaosaamisen parantaminen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyvissä asioissa • investointien ja osaamisen yhteiskäytön lisääminen (esim. monipalvelukeskukset, yhteiset tilat, koneet ja laitteet)

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

YHTEISÖT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT

VIHREÄÄ VIISAUTTA edistää ilmasto- ja ympäristönäkökulmien huomioimista paikallisessa elinkeino- ja yhteisötoiminnassa. Se kannustaa tiedon ja osaamisen lisäämiseen, toimintatapojen uudistamiseen, asenteellisiin muutoksiin sekä sopeutumiseen, varautumiseen ja riskien hallintaan. Keskeistä on kestävät investoinnit, uuden ja energiatehokkaan teknologian käyttöönotto sekä vihreämpi elinkeinotoiminta. Paikallisilla teoilla lisätään alueellista viisautta ja elinvoimaisuutta sekä vastataan globaaleihin haasteisiin.

Tavoite

Esimerkkejä toimenpiteistä

Hiiliviisaat yhteisöt

Ilmasto- ja ympäristöviisauden edistäminen yhteisötoiminnassa

Vihreän ajattelun kautta syntyvät uudet toimintamuodot

Kestävän energian käyttöönoton sekä ympäristön tilan ja kestävän käytön edistäminen

- ympäristöviisaat toimintatavat
  - jätehuolto, kompostointi, kierrätys ja kiertotalous
  - kylä- ja yhteisöviljelmät
  - lähiruoka ja vaihdantatalous
- energiatehokkaat tilat ja hiiliviisaat investoinnit
  - pienen mittakaavan omavaraisen energiatuotannon ja -logistiikan investoinnit (ml. hajautettu- ja lähiennergia tuotanto sekä bioenergia)
  - uusiutuvien energiamuotojen käyttöönoton edistäminen
- lähiympäristön ja -luonnon sekä maiseman ominaispiirteiden ja monimuotoisuuden säilyttämisen vahvistaminen
  - maisema- ja luontokohteiden ennallistaminen ja kunnostus
  - puhtaan ympäristön tilan säilyttäminen ja parantaminen

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Parasta elämää ~~sy~~rjäsydänseuduilla

Elävä Kainuu Leaderin paikallinen kehittämisstrategia 2023–2027

- Tukea myönnettävissä 3 039 000 € (n. 600 000 €/vuosi)
- Rahoitettavien hankkeiden valinnassa käytetään strategiaan pohjautuvaa kriteeristöä
- Lainsäädännön, järjestelmien ja ohjeistusten valmistumista odotetaan, sähköiset haut Hyrrässä avautuvat kevään 2023 aikana.

LEADER

Elävä Kainuu

maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

OTA YHTEYTTÄ

Paula Seppänen
toiminnanjohtaja
p. 040 156 2210

Eeva-Liisa Kemppainen
hankeneuvoja
p. 040 774 2080

toimisto@kainuuleader.fi

www.kainuuleader.fi

www.facebook.com/elavakainuu

LEADER

Elävä Kainuu maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama